Mark

Riktlinjer

Ekonomiskt bistånd

Dokumenttyp Riktlinjer	**Fastställd av** Socialnämnden	**Beslutsdatum** 2025-12-15, § 150	**Giltig till** Tills vidare
Dokumentansvarig Verksamhetschef Myndighet/IFO	**Gäller för** Försörjningsstödsenheten	**Granskad/ reviderad**	**Diarienr.** SN 2025–238

Inledning 3
Riktlinjernas syfte 3
Disposition och begrepp 3
Verksamhetens inriktning 3
Den enskildes ansvar 3
Värdigt liv och välbefinnande 3
Förebyggande och lätt tillgänglig 4
Verksamhetsövergripande utgångspunkter 4
Kunskapsbaserad socialtjänst av god kvalitet 4
Att utveckla nya insatser och arbetssätt 4
Bedömning av barnets bästa 5
Anmälningsplikt 5
Förebygga brott 5
Samverkan 6
Verksamhet ekonomiskt bistånd 6
Allmänt om uppdraget 7
Utgångspunkter för arbetet med ekonomiskt bistånd 7
Vägledning till egen försörjning 7
Barnrättsperspektiv 7
Information 8
Jämställt ekonomiskt bistånd 8
Förebygga felaktiga utbetalningar 8
Krav på att bidra till sin försörjning utifrån förmåga 8
Personer med nedsatt arbetsförmåga 9
Försörjningsstöd 11
Särskilda skäl till att beräkna kostnader till en högre eller lägre nivå 11
Fritidsaktiviteter och lek- och fritidsartiklar för barn, kolloavgifter 12
Skäliga kostnader utöver riksnorm 12
Bistånd till levnadskostnader i övrigt 17
Kostnader för kommunal service, juridisk hjälp samt övriga avgifter 21
Kostnader för resor (avser ej arbetsresor) 23
Rekreation samt utgifter vid ferier, högtider och bemärkelsedagar 24
Bistånd till skulder samt deposition för hyreskostnad 24
Övriga insatser 26
Förmedling av egna medel 26
Dödsboanmälan 26
Hushållsekonomisk rådgivning 26
Budget- och skuldrådgivning 26

Inledning

Riktlinjernas syfte

Riktlinjerna ska ge stöd i det dagliga arbetet och tydliggöra ramar för beslut. De ska bidra till likvärdig hantering och professionellt bemötande utifrån de lokala förutsättningar som råder, vilka bland annat påverkas av politiska beslut och direktiv till verksamheten.

Disposition och begrepp

De första avsnitten i riktlinjerna gäller hela socialtjänstens verksamhet och utgår från olika perspektiv ur socialtjänstlagen (2025:400). De innehåller grundläggande information som är viktig att läsa innan de senare avsnitten, som innehåller information för den specifika verksamheten. Begreppet ”verksamhet” används både för socialtjänsten som helhet och för dess enskilda delar. LSS-verksamhet omfattas också av riktlinjerna, även om den inte ingår i socialtjänstlagens definition, eftersom den organisatoriskt ligger inom socialtjänstens ansvar.

Verksamhetens inriktning

Socialtjänsten ska med utgångspunkt i demokrati och solidaritet främja enskildas

- ekonomiska och sociala trygghet,
- jämlika och jämställda levnadsvillkor, och
- aktiva deltagande i samhällslivet.

Verksamheten ska bygga på respekt för enskildas självbestämmanderätt och integritet, och ha följande inriktning:

Den enskildes ansvar

Socialtjänsten ska hjälpa människor att stärka sina egna resurser och påverka sin livssituation, utan att ta över ansvaret. Socialtjänsten ska erbjuda stöd som frigör och utvecklar den enskildes möjligheter, samtidigt som den tar fasta på att varje individ har ett ansvar för sin egen och andras sociala situation.

Värdigt liv och välbefinnande

Socialtjänsten ska verka för att människor får leva ett värdigt liv och må bra. Det betyder att privatliv och kroppslig integritet respekteras, att man får bestämma och vara delaktig, att hjälpen passar ens behov, håller god kvalitet och ges med ett bra bemötande.

Förebyggande och lätt tillgänglig

Det förebyggande arbetet ska vara en självklar del av socialtjänstens verksamhet på alla nivåer. Det innebär att man vid strategiska beslut, planering, fördelning av resurser, uppföljning och i det dagliga arbetet alltid bör överväga vilka åtgärder som utifrån nämndens ekonomiska förutsättningar kan motverka sociala problem och minska behovet av social omsorg.

Socialtjänsten ska vara enkel att nå. Det ska kännas tryggt och lätt att kontakta oss. Det finns inget enda rätt sätt att skapa tillgänglighet, därför behöver vi ta reda på vad som gör det enklare för den enskilde att få kontakt och stöd. Ett sätt är att erbjuda vissa insatser utan behovsprövning.

Verksamhetsövergripande utgångspunkter

Kunskapsbaserad socialtjänst av god kvalitet

Arbetet inom socialtjänsten ska bygga på vetenskap och beprövad erfarenhet. ”Vetenskap” syftar på kunskap som tagits fram genom forskning, medan beprövad erfarenhet är kunskap som vuxit fram i praktiken – genom att systematiskt lyssna på personal och brukare, följa upp arbetet, dokumentera, granska och dela erfarenheter.

Ibland utförs arbete som inte har direkt stöd i forskning eller beprövad erfarenhet. Då är det extra viktigt att följa upp och utvärdera insatserna, för att de ska bli mer kunskapsbaserade. I vissa fall kan det också vara nödvändigt att upphöra med en insats som saknar stöd i vetenskap och erfarenhet.

En evidensbaserad praktik (EBP) innebär att man använder flera typer av kunskap när man fattar beslut om, samt utför insatser. Det handlar om att kombinera den bästa tillgängliga forskningen, professionell expertis och den enskildes egna erfarenheter och önskemål.

Sammanfattningsvis ska socialtjänsten vara så kunskapsbaserad som möjligt. Då använder vi våra resurser på bästa sätt och gör största möjliga nytta för den enskilde.

Att utveckla nya insatser och arbetssätt

Nämnden vill på olika sätt öka kommunmedlemmarnas delaktighet. Vi ska gå från att göra saker för människor till att göra saker tillsammans med dem. Begrepp som används för detta är samskapande, tjänstedesign och användardriven utveckling.

För att arbeta samskapande och användardrivet behöver vi först ta reda på vad som saknas eller kan bli bättre. Arbetet ska utgå från användarnas egna synpunkter och perspektiv. SKR:s verktyg Styrsnurran och Innovationsguiden ger stöd och metoder för detta. Vi ska också samla kunskap genom att följa utvecklingen och använda säkra källor, som Socialstyrelsens metodguide och SBU:s översikter, för att hitta metoder som fungerar. Slutligen ska vi

vidareutveckla och förbättra genom att följa upp och utvärdera insatser regelbundet. Om uppföljningen görs inom ramen för individbaserad systematisk uppföljning (ISU) kan vi samtidigt öka den samlade lokala kunskapen.

Bedömning av barnets bästa

När nämnden fattar beslut som påverkar barn ska barnets bästa alltid komma först. Det gäller hela socialtjänsten, inte bara de delar som arbetar direkt med barn. Barn ska få säga vad de tycker, men har också rätt att avstå. Det ska framgå i beslutsunderlaget hur barn har varit med, vilka synpunkter som kommit fram och vad som bedömts som barnets bästa. Detta kallas barnkonsekvensanalys och är lika viktigt vid enskilda ärenden som vid beslut som påverkar barn som grupp, till exempel nya insatser. Att barn får komma till tals och vara delaktiga är av avgörande betydelse för visionen ”Bästa barnkommun”.

Anmälningsplikt

Socialnämnden ansvarar för att barn som riskerar att fara illa snabbt får skydd och stöd. Alla som arbetar med barn, till exempel inom vård, skola eller rättsväsende, måste enligt lag kontakta socialtjänsten om de misstänker att ett barn far illa. Detta gäller också alla som arbetar inom socialförvaltningen. Om någon har oro för ett barn ska det genast anmälas. Om oron kommer från en enhet inom förvaltningen räknas det inte som en formell orosanmälan, men ska ändå hanteras som en sådan. Då blir informationen sökbar i barnets personakt och barnet får samma möjligheter till skydd.

Förebygga brott

Brottslighet har en negativ påverkan på både individ och samhälle. För att förebygga brott behöver olika samhällsaktörer samarbeta. Om en verksamhet inte själv erbjuder stöd inom ett visst område, är det viktigt att personalen har tillräcklig kunskap för att kunna hänvisa vidare till rätt hjälp. Det är också viktigt att personal i socialtjänstens alla olika delar vet hur man ställer frågor om utsatthet och våld. Det kan vara avgörande för att den som utsatts vågar berätta och får rätt stöd. Det gäller alla typer av våld, men särskilt våld i nära relationer och hedersrelaterat våld.

Socialnämnden ska motverka välfärdsbrott. Nämnden har tillgång till information som kan vara viktig för brottsbekämpande myndigheter, och för att upptäcka oseriös verksamhet inom vård och omsorg. Genom att rapportera misstänkta avvikelser skyddar vi människors rättigheter och ser till att resurserna används rätt. Vi delar information inom nämnden och med andra myndigheter när det är nödvändigt och enligt gällande bestämmelser. En noggrann prövning ska göras för att skydda individens integritet. Nämnden omfattas av lagen (2008:206) om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen, och är skyldig att underrätta exempelvis Försäkringskassan, CSN, Arbetsförmedlingen och arbetslöshetskassor vid misstanke om felaktiga utbetalningar.

Samverkan

Socialnämnden ska ha en tydlig och effektiv samverkan, både inom förvaltningen och med andra aktörer, för att möta människors behov. Samverkan bygger på kunskapsdelning, samordning och gemensamma mål. Den kräver tydlig kommunikation, respekt för olika kompetenser och delat ansvar. Genom att arbeta tillsammans på individ-, grupp- och samhällsnivå kan vi skapa bättre insatser och goda livsmiljöer.

Kommunen och nämnden har överenskommelser med andra instanser som reglerar samarbete och ansvar. Dessa ska följas och vara kända inom verksamheten. Intern samverkan är viktig eftersom många enskilda har kontakt med flera enheter. Samverkan ska ske med respekt för integritet och delaktighet. En samordnad individuell plan (SIP) är ett viktigt verktyg för trygghet och tydlighet. Socialtjänsten och vården är skyldiga att upprätta SIP när det behövs eller efterfrågas, för att den enskildes behov ska tillgodoses på bästa sätt.

Verksamhet ekonomiskt bistånd

Bestämmelserna om ekonomiskt bistånd regleras i socialtjänstlagen, där det framgår att socialtjänsten ska främja den enskildes rätt till ekonomisk och social trygghet, jämlikhet och jämställdhet i levnadsvillkor samt aktiva deltagande i samhällslivet.

Till stöd i handläggningen och tolkningen av lagen används, förutom dessa riktlinjer:

- Senaste version av SOSFS 2013:1 Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd - Socialstyrelsen
- Ekonomiskt bistånd – handbok för socialtjänsten Socialstyrelsen
- Vägledning för socialtjänsten i arbetet med EU/EES-medborgare - Socialstyrelsen
- Riksnormen för försörjningsstöd - Socialstyrelsen
- Beräknade hushållskostnader | Publikationer - Konsumentverket
- Rättsdatabas, för rättspraxis

Riktlinjerna ger stöd för att alla i kommunen ska behandlas lika när det gäller bidragsnivåer, rätten till ekonomiskt bistånd och insatser som syftar till att den enskilde på sikt ska kunna försörja sig själv. De beskriver vad som normalt anses vara en skälig levnadsnivå. Samtidigt gäller enligt socialtjänstlagen att varje persons behov ska bedömas individuellt. Om det finns särskilda skäl kan det därför vara motiverat att göra undantag från riktlinjerna. Vid den individuella behovsprövningen utgår man från vad som skiljer den enskilde från andra i liknande situation. De krav som ställs på den enskilde ska också anpassas efter personens egna förutsättningar och förmåga.

Allmänt om uppdraget

Målet med Försörjningsstödsenhetens arbete är att avhjälpa en ekonomisk bristsituation samt stötta den enskilde individen till ett självständigt liv med egen försörjning främst genom förvärvsarbete, studier eller annan ersättning. Utgångspunkterna vid bedömning av ekonomiskt bistånd är likabehandling, individuell behovsbedömning samt om behovet kan tillgodoses på annat sätt.

Arbetet med att vägleda mot egen försörjning ska inriktas på att motivera individen till att utveckla sina egna resurser. Klient och socialsekreteraren ska gemensamt upprätta och dokumentera en planering för klientens väg mot egen försörjning och ett självständigt liv.

Rätten till ekonomiskt bistånd förutsätter att klienten medverkar till att upprätta en realistisk planering samt inom utsatt tid genomför de aktiviteter som framgår av planen.

I arbetet med ekonomiskt bistånd ska socialsekreteraren vara uppmärksam på andra aspekter och effekter av långvarigt biståndsberoende, som till exempel barnrätts- och integrationsfrågor samt frågor gällande kriminalitet, våld i nära relation, skadligt bruk och beroende.

Vid en månadsansökan för försörjningsstöd är riktmärket att ansökan, om den är komplett, handläggs inom 10 dagar. Utbetalningar ska i möjligaste mån ske mellan 25:e och 27:e i månaden.

Utgångspunkter för arbetet med ekonomiskt bistånd

Vägledning till egen försörjning

Försörjningsstödsenheten i Marks kommuns grundprincip är att verksamheten ska präglas av ett socialt inriktat arbete där klienten vägleds till egen försörjning.

Arbetet med att vägleda mot egen försörjning ska inriktas på att motivera individen till att utveckla sina egna resurser. Klienten och socialsekreteraren ska gemensamt upprätta och dokumentera en planering för klientens väg mot egen försörjning.

Barnrättsperspektiv

Barnrättsperspektivet inom ekonomiskt bistånd innebär att socialtjänsten ska:

- Uppmärksamma hur barnet har det
- Beakta vad barnets bästa kräver vid beslut
- Överväga vad olika beslut får för olika konsekvenser för barnen

Barnens behov ska tas i särskilt beaktande. Det är viktigt att socialsekreteraren ser på situationen både ur de vuxnas och ur barnens perspektiv, särskilt när familjer har behov av ekonomiskt bistånd under en längre tid. I ärenden där det

finns barn i familjen ska konsekvenserna för barnen alltid övervägas innan beslut fattas. Det ska dokumenteras hur barnens intressen beaktats och vilka överväganden som gjorts.

Information

Föräldrar ska informeras om rätten att ansöka om ekonomiskt bistånd utöver norm för sig och sina barn till exempel umgängeskostnader.

När föräldrar efterfrågar behov av extra stöd ska de informeras om och motiveras till att delta i de förebyggande insatser som kommunen har att erbjuda.

Jämställt ekonomiskt bistånd

Socialnämnden eftersträvar att försörjningsstödet ska utbetalas jämställt mellan parterna i hushållet. Som ett första led i detta ska försörjningsstödet delas jämställt mellan parterna om försörjningsstödet är den huvudsakliga inkomstkällan.

Förebygga felaktiga utbetalningar

Felaktiga utbetalningar ska förebyggas genom kontroller och en tydlig information till den sökande. Särskilt viktigt är fokus på den sökandes boendesituation, hushållsgemenskap och inkomster.

- Tydlig och upprepad information ska ges om förutsättningar för rätt till bistånd.
- Kontroller gällande folkbokföring, bilinnehav med mera ska göras regelbundet, inte bara i samband med nyansökan.
- Arbetet ska genomsyras av en utredande metod med syfte att kontinuerligt säkerställa den grundläggande rätten till bistånd.
- Den som misstänks ha lämnat felaktiga uppgifter eller genom grov oaktsamhet orsakar fara för att felaktigt bidrag betalas ut ska polisanmälas för bidragsbrott. I de fall den sökande obehörigt fått ekonomiskt bistånd eller fått bistånd med för högt belopp ska biståndet alltid återkrävas när det är möjligt enligt lag.

Krav på att bidra till sin försörjning utifrån förmåga

Arbetslinjen

Personer med arbetsförmåga ska ha kontakt med Arbetsförmedlingen.

- Sökande med arbetsförmåga som inte har en planering med arbetsförmedlingen, av den omfattning som bedöms vara skälig, ska anvisas till Arbetsmarknadscenter, AMC, eller motsvarande aktivitet som kommunen erbjuder.

- Den sökande ska erbjudas relevanta insatser och ställas inför krav på aktiviteter i syfte att bli självförsörjande genom arbete. Utgångspunkten är att den sökande ska vara aktiv på heltid. En individuell planering kan innefatta SFI-studier, arbetsmarknadsinsatser, med mera. Insatserna kan även kombineras.
- Personer med arbetsförmåga kan av olika anledningar bedömas att inte stå till arbetsmarknadens förfogande och därmed inte uppfylla kraven för rätt till bistånd. Det kan exempelvis förekomma situationer där den enskilde genom ett visst agerande har fördröjt sitt inträde på arbetsmarknaden. Nedan följer exempel på när den enskilde inte anses stå till arbetsmarknadens förfogande eller anses fördröjt sitt inträde på arbetsmarknaden:

  - Ej godkänd frånvaro från aktivitet genom Arbetsförmedlingen eller annan anvisad aktivitet.

  - Ej godkänd frånvaro från SFI eller av nämnden godkända studier

  - Uppsägning på egen begäran vid anställning, avsked från anställning till följd av misskötsel eller tackat nej till anställning

  - Ej ansökt om barnomsorg i god tid eller tackat nej till plats på förskola/skola. Detta gäller även i de fall ordinarie förskola planerar semesterstängning. Föräldrarna erbjuds normalt plats på alternativ förskola/avdelning och förväntas tacka ja till det
- Deltagande i anvisad praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet ska villkoras enligt Socialtjänstlagen 12 kapitlet 4 §.

Personer med nedsatt arbetsförmåga

Personer med nedsatt eller outredd arbetsförmåga

Om klient är sjukskriven med sjukpenning, alternativt sjuk- eller aktivitetsersättning, ställs inga aktivitetskrav för den andel av heltid som ersättningen omfattar. Om klientens arbetsförmåga inte är ordentligt utredd, eller om klienten redovisar medicinskt underlag på att arbetsförmågan är nedsatt men saknar ersättning från sjukförsäkringen, ska kontakt tas med aktuella samverkansaktörer såsom vården, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Detta i syfte att få arbetsförmågan fastställd, alternativt utreda om klienten uppfyller villkoren för att få ersättning från sjukförsäkringen. Klientens planering mot egen försörjning ska tydliggöra klientens respektive socialsekreterarens ansvar för att kontakta berörda parter i syfte att få till stånd en samordnad planering.

Personer med skadligt bruk eller beroende

Personer som befinner sig i aktivt skadligt bruk eller beroende bedöms ha arbetshinder av sociala skäl. Krav ska inte ställas på klienten att vara aktivt arbetssökande. Om klienten inte är aktuell för rehabiliteringsinsatser ska

klienten uppmanas att söka hjälp. Samverkan med relevanta aktörer, såsom inom Individ-och familjeomsorgen, ska ske avseende klientens planering.

Vuxenstuderande

En studerande som har faktiska möjligheter att få ett arbete utan att fullfölja sina studier, ska ställa sig till arbetsmarknadens förfogande för att ha rätt till ekonomiskt bistånd. Om studier godkänns vid uppbärande av ekonomiskt bistånd ska studierna vara en del av klientens planering mot varaktig egen försörjning. Studerande ska i regel ha sin försörjning genom studiestartsstöd eller studiemedel (studiebidrag och studielån) från Centrala studiestödsnämnden, CSN. Detta gäller inte vid studier i svenska för invandrare, SFI, eftersom den studieformen inte ger rätt till studiestartsstöd eller studiemedel.

Klienter som inte har rätt till ytterligare studiemedel, då de redan använt hela studiemedlet för den studienivå som är aktuell, kan beviljas ekonomiskt bistånd för fortsatta studier på aktuell nivå om det bedöms utgöra kortaste vägen till egen försörjning och klienten bedöms ha förutsättningar att slutföra studierna på aktuell nivå inom rimlig tid.

Klienter som inte får ta ytterligare studiebidrag- eller lån för att de inte har tagit de studiepoäng som de tidigare fått studiemedel för, kan beviljas ekonomiskt bistånd under en period som motsvarar heltidsstudier för den eller de kurs/er som saknas för att klienten åter ska beviljas studiemedel. Det gäller under förutsättning att klienten bedöms ha förutsättningar att ta de poäng som krävs för att åter beviljas studiemedel inom maximalt sex månader, och klienten bedöms ha förutsättningar att klara den planerade utbildningen.

Personer som studerar SFI och kan få insatser från Arbetsförmedlingen ska vara inskrivna på Arbetsförmedlingen för att ha rätt till ekonomiskt bistånd. SFI-studerande på heltid som har tillräcklig språknivå – oftast på C- eller D-nivå – ska vara tillgängliga för arbetsmarknaden på deltid.

EU/EES-medborgare

EU/EES-medborgare som har uppehållstillstånd beslutat av Migrationsverket eller bedöms ha uppehållsrätt i Sverige har rätt till ekonomiskt bistånd på samma villkor som svenska medborgare. Uppehållsrätten prövas individuellt och består så länge den enskilde uppfyller de villkor för uppehållsrätt som anges i 3 a kap. i utlänningslagen. Möjligheterna att få uppehållsrätt skiljer sig åt mellan så kallat ekonomiskt aktiva EU/EES-medborgare och så kallat icke ekonomiskt aktiva.

- Vistelse i Sverige 0–3 månader
  Alla EU/EES-medborgare har rätt att tillfälligt vistas i Sverige till exempel som turister, i arbetsresor, som arbetssökande, idrottsutövare, kursdeltagare etc. i upp till tre månader.
- Vistelse i Sverige mer än 3 månader
  För att EU/EES-medborgare ska ha rätt att vistas i Sverige längre än tre månader krävs - antingen uppehållstillstånd (UT) som beslutas av

Migrationsverket - eller uppehållsrätt (UR) enligt vissa kriterier som ska vara uppfyllda. EU/EES-medborgare som inte uppfyller kriterierna för uppehållsrätt måste alltså ha uppehållstillstånd för att ha rätt att vistas i Sverige längre tid än tre månader.

Oavsett rätt att vistas i Sverige eller inte omfattas alla av kommunens yttersta ansvar för den som vistas i kommunen vid behov av

- akut bistånd i en nödsituation
- skydd för barn, våldsutsatta personer, offer för människohandel eller människo-exploatering

Försörjningsstöd

Särskilda skäl till att beräkna kostnader till en högre eller lägre nivå

Om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl kan försörjningsstödet enligt norm beräknas till en högre nivå. Det gäller när någon har förhöjda kostnader för en eller flera av de budgetposter som ingår i riksnormen och om dessa kostnader inte täcks av annan ersättning så som handikappersättning eller vårdbidrag. Särskilda skäl att beräkna biståndet till en högre nivå kan också vara utifrån barnets bästa och kommunens mål Bästa barnkommun.

Förhöjda kostnader kan till exempel bestå i:

- Extra stort behov av telefon eller tidningar till den enskilde som på grund av funktionshinder eller andra skäl har svårigheter att upprätta kontakten med andra eller delta i samhällslivet som inte täcks av annat stöd
- Att det är en förutsättning för att en förälder ska kunna ha umgänge eller kontakt med sitt/sina barn i rimlig omfattning och därför har extra utgifter för till exempel lek och fritid samt telefon
- Ett tillfälligt behov av att köpa kläder och/eller skor
- Behov av kosttillägg/specialkost ska bedömas restriktivt och styrkas med intyg utställt av läkare, dietist eller annan behörig sjukvårdspersonal
- Uteätartillägg; person som saknar matlagningsmöjligheter kan få ett tillägg utöver norm.
- Särskilda skäl att beräkna biståndet till en högre nivå kan också vara utifrån barnets bästa och kommunens mål Bästa barnkommun.

Nämnden får också i enskilda fall beräkna kostnaderna till en lägre nivå, om det finns särskilda skäl för det. Dessa skäl kan vara

- Om den enskilde hamnat i en nödsituation och endast behöver tillfälligt ekonomiskt bistånd för att få möjlighet att reda upp den

- Om den enskilde inte har vissa kostnader för poster som ingår i riksnormen eller dessa är lägre än riksnormen, till exempel under vistelse i heldygnsvård, eller i boendeform där vissa måltider ingår. Kostnadsfördelningen mellan olika måltider inom livsmedelsnormen är:
    - frukost 20 procent,
    - lunch 30 procent,
    - mellanmål 10 procent och
    - middag 40 procent

Avdrag från livsmedelsnormen görs med summa som motsvarar den eller de måltider som ingår.

Fritidsaktiviteter och lek- och fritidsartiklar för barn, kolloavgifter

Enligt Socialstyrelsens allmänna råd bör barn ges förutsättningar att kunna delta i organiserade fritidsaktiviteter. Detta gäller även lek- och fritidsartiklar om det bedöms som viktiga för barnets utveckling och barnets behov av stimulans.

Utgångspunkten för en fritidsaktivitet är att den är ledarledd och att den främjar ett aktivt deltagande i samhällets gemenskap. Exempel på detta kan vara idrottsaktiviteter, kulturverksamhet och friluftsliv. I dessa fall ska en särskild prövning alltid göras, i prövningen ska det vägas in om den sökande har och har haft löpande försörjningsstöd under en längre tidsperiod (mer än 10 månader) och att biståndet är att bedöma som fortsatt långvarigt. Bedömning ska även göras huruvida behovet kan tillgodoses genom posten för lek och fritid i riksnormen samt fritidskortet. Nivån på det eventuella beviljade beloppet ska prövas utifrån vad barnfamiljer med låga inkomster i allmänhet har råd med. Inom biståndet inryms även eventuella kostnader för utrustning.

Bistånd till kolloavgift, sommarläger och skolresor för barn kan beviljas. I dessa fall ska samma prövning som ovan göras.

Skäliga kostnader utöver riksnorm

Boende

Vid ansökan om försörjningsstöd till boendekostnad ska socialsekreteraren först utreda om klienten kan styrka att hen har en faktisk boendekostnad, genom att giltigt kontrakt och en korrekt folkbokföring. Om dessa kriterier är uppfyllda prövas om kostnaden är skälig.

Utgångspunkten vid bedömning av skälig kostnad och boendestandard ska vara vad en låginkomsttagare på orten normalt har möjlighet att kosta på sig. Behovsprövningen ska omfatta både kostnad och bostadsstorlek samt tillgången till bostad.

Socialnämnden har normer för godtagbar boendekostnad utifrån hushållets storlek, som utgår från medelhyrorna hos Marks Bostads AB. Normen vad gäller

boendeyta utgår från riktlinjer för antal personer per rum hos Marks Bostads AB.

Om klienten har en boendekostnad som överstiger den godtagbara med mer än 5 procent, ska denne ges skäligt rådrum att sänka sin boendekostnad.

Skäligt rådrum att byta bostad

Om klientens biståndsbehov bedöms överstiga tre månader ska krav på bostadsbyte ställas om klientens boendekostnad överstiger normerna för högsta godtagbar boendekostnad med mer än 5 procent.

Samtliga beslut om bistånd till boendekostnad över högsta godtagbara nivå utgör avstegsbeslut med särskild delegationsordning. Om ett barn påverkas av krav på att byta bostad ska man i första hand tänka på vad som är bäst för barnet. Vid krav på bostadsbyte ska klienten få ett separat beslut om skäligt rådrum för att sänka boendekostnaden med besvärshänvisning. Som regel bedöms fyra månader vara en skälig tid, i enlighet med rättspraxis. Under rådrumsperioden godtas som regel den faktiska boendekostnaden. Om klienten inte medverkar alls till att försöka sänka sin boendekostnad beviljas dock endast godtagbar kostnad, även om rådrumsperioden inte löpt ut.

Innan ett hushåll ställs inför kravet att förändra sin boendesituation ska följande förhållanden beaktas:

- Bostadens storlek i förhållande till familjemedlemmarnas antal.
- Sociala konsekvenser av en flytt. Det gäller både barnfamiljer och ensamstående vuxna med särskilda behov. För barnfamiljer måste konsekvenser för till exempel skolgång, barnomsorg och socialt nätverk beaktas.
- Vid bedömning ska även risken för segregation vägas in.
- Sökandens ålder och hälsotillstånd samt möjlighet att klara av en flytt.
- Sökandes möjlighet att i framtiden med egna inkomster själv klara av hyran.
- Tillgången på lediga lägenheter.

Särskilda skäl kan även föreligga om den sökande har en lägenhet som i storlek och utrustning är anpassad till ett funktionshinder.

Olika typer av boendeformer

- Inneboende
  Som inneboende bor man hos en person som man inte har en hushållsgemenskap med. Det innebär att som inneboende har man inte möjlighet att nyttja flerpersonshushållets ekonomiska fördelar så som att köpa livsmedel och förbrukningsvaror gemensamt. För inneboende räknas därmed inte hushållet som en del av övriga boendes hushållsgemenskap. För att det ska räknas som inneboende måste bostadsinnehavaren själv bo i bostaden.

- Delat boende med släkt eller vänner
  För en person som bor med syskon, kusiner eller annan släkting alternativt bor med vänner räknas hushållet som delat boende. För personer som har delat boende föreligger oftast en hushållsgemenskap i viss mån. För att räkna ut skälig boendekostnad delas den faktiska hyran med antalet folkbokförda på adressen.
- Andrahandskontrakt i hyresrätt
  Ett andrahandskontrakt i en hyresrätt ska vara godkänt av hyresvärd. Skälig hyra är den faktiska hyran för bostaden. För att det ska anses vara ett andrahandskontrakt ska inte lägenhetsinnehavaren bo i bostaden.
- Andrahandskontrakt i bostadsrätt
  Ett andrahandskontrakt i en bostadsrätt ska vara godkänt av bostadsrättsföreningen. Skälig hyra är den faktiska avgiften till bostadsrättsföreningen. För att det ska anses vara ett andrahandskontrakt ska inte bostadsrättsinnehavaren bo i bostaden.
- Egenägd bostad
  Bostadsrätt eller villa kan vara en realiserbar tillgång som genom försäljning kan ge inkomster till försörjningen. Om biståndsbehovet väntas bli kortvarigt (högst tre månader) eller om bostadsrätten eller villan är belånad på ett sådant sätt att det inte kan bli något överskott vid försäljning och månadskostnaden för boendet är skälig, ska krav om försäljning inte ställas. Endast om det blir ett överskott som kan användas till försörjningen är en försäljning meningsfull. Sökande med lån på bostad ska alltid uppmanas att söka skattejämkning för räntekostnaden.
  Som boendekostnad för bostadsrätt räknas månadsavgiften till bostadsrättsföreningen plus räntan på lån för lägenheten. I boendekostnad för villa ingår tillsammans med ränta eventuella driftskostnader såsom vatten, avlopp, uppvärmning, sophämtning, försäkring och tomträttsavgäld.
  För de som bor i villa eller lägenhet med kallhyra får en bedömning göras huruvida den totala boendekostnaden är skälig. Vid kallhyra där uppvärmning sker via el räknas 25 % av elförbrukningen som hushållsel vilket är en godtagbar kostnad, resterande 75 % är uppvärmning och räknas in i boendekostnad upp till högsta godtagbara hyra för hushållet.
- Hemmaboende ungdomar
  För ungdomar som avslutat skolgång och bor hos förälder utgår i normalfallet inte hyresandel till hemmavarande ungdom. Undantag görs om den unge är medlem i en familj som uppbär försörjningsstöd. Undantag bör även göras om självförsörjande föräldrar p.g.a. att det vuxna barnet bor kvar, har en högre boendekostnad genom att de tvingas behålla en stor bostad eller genom att de helt eller delvis mister rätten till bostadsbidrag.
  Vuxna kvarvarande barn som har möjlighet att ta studiemedel och studielån via CSN ska göra det, detta innebär att de inte ingår i hushållet

och att hyresdel inte ska beviljas utan att det vuxna barnet själv ska stå för sin hyresdel.

- Andra boendeformer
  Nämnden bör för andra boendeformer, t.ex. husvagn, båt eller hotell, beräkna den faktiska boendekostnaden efter omständigheterna i varje enskilt fall. I vissa fall kan det vara motiverat att lägga till kostnader för sådant som ingår i ett vanligt boende, t.ex. dusch och tvättmaskin.
- Bistånd till ungdomar för eget boende
  Huvudregeln är att hemmaboende ungdomar (upp till 25 år) inte har rätt till bistånd till hyra om de utan särskilda skäl planerar att flytta, eller har flyttat till ett eget boende, eftersom deras behov av boende i regel kan anses vara tillgodosett i föräldrahemmet.
  Undantag från huvudregeln kan göras:
  - Om familjen är mycket trångbodd.
  - Om svåra personliga motsättningar i familjen har konstaterats vid utredning av ungdomens hemförhållanden.
  - Om ett vuxet barn genom att bo i föräldrahemmet förhindras att leva ett normalt vuxenliv och bli självständig.

Vattenförbrukning

En del hyresvärdar debiterar särskild kostnad för vattenförbrukningen. Kostnad för skälig vattenförbrukning är en godtagbar kostnad i bedömningen av ekonomiskt bistånd. Summan av hyreskostnad samt vattenförbrukning ska inte överstiga högsta godtagbara boendekostnad.

Socialt kontrakt

Socialt kontrakt avser t ex träningslägenhet, Bostad först eller annan form av stödboende som beviljas med stöd av Socialtjänstlagen. Om en person är eller blir i behov av ekonomiskt bistånd när hen får kontrakt på ett stödboende eller en verksamhetslägenhet (träningslägenhet el bostad först) bedöms boendekostnaden utifrån nämndens normer för godtagbar kostnad. Avstegsbeslut kan fattas utifrån en individuell bedömning. Vid avsteg från godtagbar kostnad för verksamhetslägenhet, ska ställningstagande göras till om behovet kan tillgodoses på något annat sätt. Krav på att sänka boendekostnaden ska som regel inte ställas på klienter som har kontrakt på ett stödboende eller verksamhetslägenhet. När klienten hittar en annan boendelösning eller när stödlägenheten övergår till ett förstahandskontrakt ska däremot krav ställas på klienten att sänka boendekostnaden, om den ligger över högsta godtagbara nivå.

Tillfälligt boende

Om den sökande saknar tak över huvudet och behovet inte kan tillgodoses på annat sätt kan bistånd till tillfälligt boende beviljas. I första hand beviljas bistånd motsvarande kostnaden för vandrarhem inom kommunen. Vid särskilda skäl kan boende i kranskommuner beviljas.

När tillfälligt boende beviljas ska den enskilde uppvisa att hen varit aktivt sökande för att lösa sin situation på egen hand. Uppföljning görs av socialsekreterare vid varje ny ansökan om tillfälligt boende.

Vid bedömning av tillfälligt boende ska klienten:

- vara helt bostadslös
- ha uttömt sina möjligheter att ordna tillfälligt boende hos släkt eller vänner eller via en annan huvudman
- ha ett särskilt behov av tillfälligt boende
- vara folkbokförd och befinna sig i kommunen

Hushållsel

Försörjningsstöd kan beviljas till skäliga kostnader för abonnemang och förbrukning av hushållsel. Som vägledning för bedömning om den enskildes elförbrukning/kostnad anses vara skälig, används Konsumentverkets beräkningar för genomsnittlig elförbrukning. I Marks kommun utgår socialnämnden från beräkningen på antalet kilowatt-timmar, kWh. Det bör dock alltid göras en individuell bedömning utifrån den sökandes situation.

Vid flera vuxna i hushållet delas kostnaden för elen på antalet personer i hushållet, detta gäller även när ansökan avser hemmavarande barn/ungdomar där bedömning gjorts att de ska söka hyresdel.

Bedömning behöver även ske om det finns skäl att uppmana klient att teckna elavtal med annan elleverantör utifrån att eventuellt minska kostnaden.

Vid förstagångsansökan kan faktisk elkostnad godkännas och då ska information ges om riktlinjerna i Marks kommun avseende ekonomiskt bistånd.

Hemförsäkring

Försörjningsstöd ska beviljas till faktiskt kostnad för hemförsäkring som omfattar grundförsäkring, rättsskydd, ansvar, överfall och egendomsskydd, bistånd beviljas per månad med max 0.25 % av pbb. Extra försäkringar som t.ex. allrisk-, oturs- och hemplusförsäkring ingår inte i vad som betraktas som grundskydd. Bistånd till hemförsäkring beviljas månadsvis, årskostnad beviljas inte, i de fall där den sökande har års- eller halvårsinbetalningar ska denne uppmanas att begära månadsbetalningar.

Alla som är folkbokförda på samma adress täcks av lägenhetsinnehavarens hemförsäkring. Det gäller personer som har någon form av hushållsgemenskap med lägenhetsinnehavaren, som exempel kan ges unga vuxna som bor kvar hemma hos föräldrar eller syskon alternativt kamrater som delar lägenhet. Inneboende utgör undantag och ska uppmanas att skaffa en egen hemförsäkring. Hemförsäkring ingår i vissa fall i fackavgiften.

Arbetsresor

Försörjningsstöd beviljas till faktiska kostnader för arbetsresor som överstiger 3 kilometer. Undantag kan göras om det finns särskilda omständigheter i

klientens situation. Månadskort för resor med lokaltrafiken beviljas endast om det ger den lägsta totalkostnaden för det antal arbetsresor som klienten har behov av. Som arbetsresor räknas resor till och från en arbetsplats, arbetsmarknadsåtgärd eller anställningsintervju samt möten hos Arbetsförmedlingen. För resor till en annan ort för anställningsintervjuer finns bidrag att söka hos Arbetsförmedlingen som ska nyttjas i första hand. Även resor till och från studier som ingår i klientens planering räknas som arbetsresor.

Medlemskap i arbetslöshetskassa och fackförening

Försörjningsstöd beviljas till faktisk kostnad för medlemskap i arbetslöshetskassa och fackförening och för klienter som är eller bedöms kunna bli arbetsföra inom överskådlig framtid.

Bistånd för dessa kostnader beviljas inte till klienter som har pension eller sjukersättning. Klienten ska ha ansökt om att få avgiften helt eller delvis nedsatt.

Om klienten bedöms stå långt ifrån arbetsmarknaden beviljas generellt sett inte denna kostnad.

Om klienten har en anställning som kvalificerar hen till arbetslöshetsförsäkringen ska klienten ansöka om medlemskap i en arbetslöshetskassa, i syfte att kunna tillgodogöra sig ersättning från arbetslöshetsförsäkringen i ett senare skede.

Bistånd till levnadskostnader i övrigt

Hälso- och sjukvård

Ekonomiskt bistånd beviljas för avgifter för hälso- och sjukvård samt sjukresor som omfattas av högkostnadsskyddet. Det gäller exempelvis patientavgifter för besök inom öppenvården eller för sjukhusvistelse. Under en tolvmånadersperiod beviljas maximalt det belopp som motsvarar egenavgiften i högkostnadsskyddet. Kostnad för uteblivet besök ersätts inte.

Läkemedel

Receptbelagda läkemedelsinköp som ingår i högkostnadsskyddet godkännes mot uppvisande av kvitto. Läkemedel som inte ingår i högkostnadsskyddet beviljas generellt inte. Klient förutsätts att välja det billigaste alternativet av läkemedlet. Undantag ska göras om det är styrkt av läkare att läkemedlet inte kan ersättas av annat läkemedel.

Ekonomiskt bistånd kan beviljas till näringsdrycker och hjälpmedel samt förbrukningsmaterial som styrks/förskrivits av behörig hälso- och sjukvårdspersonal.

Fysisk aktivitet på recept (FAR)

Efter en individuell bedömning kan kostnaden godkännas som rehabiliterande och förebyggande ändamål, med 5 % av pbb per år.

När den enskilde har en kostnad för att de aktiviteter som är angivna i FaR förväntas den enskilde använda halva fritidsnormen per månad inkl. resekostnader. Först därefter kan resterande kostnad inkl resor för att möjliggöra träning enligt rekommendation på FaR, eventuellt beviljas som rehabiliterande och förebyggande ändamål med max 5 % av pbb per år.

Tandvård

Akut tandvård kan beviljas utan godkänt kostnadsförslag. Här avses t ex akuta inflammationer och smärttillstånd, provisoriska fyllningar och reparationer av protetik. Sökande inlämnar underlag som styrker kostnaden i efterhand. En individuell bedömning ska göras utifrån om sökande har skött sin tidigare behandlingsplan eller inte, om en sådan har funnits upprättad.

Ekonomiskt bistånd till skäliga kostnader för nödvändig tandvård kan beviljas efter inlämnat kostnadsförslag från tandläkare. En konsultation av inlämnat kostnadsförslag ska ske med förtroendetandläkare vid högre belopp. Gränsen för när detta ska ske anges i delegation. Kostnader för nödvändig icke-akut tandvård beviljas som regel enbart om klienten inte bedöms kunna betala tandvården själv inom en sexmånadersperiod.

Tandvårdsundersökning i förebyggande syfte kan beviljas vartannat år till personer som varit långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd (under en period av minst tio av föregående tolv månader) utan att den föregås av godkänt kostnadsförslag.

Glasögon/kontaktlinser

Ekonomiskt bistånd till glasögon bör beviljas om behovet styrks av legitimerad optiker eller läkare. Nämnden bör även ge ekonomiskt bistånd för kontaktlinser om kontaktlinser är det enda alternativet och behovet styrks av legitimerad optiker. Innan bistånd kan beviljas ska ett kostnadsförslag från legitimerad optiker inlämnas av den sökande.

Avseende borttappade eller förlorade glasögon får individuell bedömning avgöra beslutet. Dock bör sökande uppmanas att i första hand nyttja sin hemförsäkring.

Regionsbidrag till glasögon för barn och ungdomar kan sökas via optikern, till det år de fyller 19 år.

Om det framkommer att behovet av glasögon avser läsglasögon som kan inhandlas i vanlig butik, hänvisas klient till det billigare alternativet.

Hemutrustning

Enheten tar varje år fram normer som ska vara vägledande i bedömningen av skäliga belopp för inköp av hemutrustning.

Ekonomiskt bistånd bör beviljas till den hemutrustning som behövs för att ett hem ska kunna fungera och då den sökande står helt utan utrustning och pengar för inköp. Den hemutrustning som avses ska kunna tillgodose basala behov för matlagning, sömn, umgänge, förvaring, rengöring och rekreation.

Unga människor som flyttar från föräldrahemmet ska normalt planera sin flyttning och sätta undan en del i förväg. Bedömning görs utifrån om det finns möjlighet att få med sig en del utrustning hemifrån, och förväntas införskaffa sig begagnat och skaffa sig utrustning efterhand.

Särskild hänsyn ska tas till om den enskilde har barn stadigvarande boende i hushållet eller umgängesbarn. Prövning av behovet ska göras i förhållande till vad som kan anses vara skälig levnadsnivå och vad en låginkomsttagare i allmänhet har råd att kosta på sig.

Egna inkomster som inom en snar framtid kan avhjälpa behovet eller delar av det ska vägas in i bedömningen.

Hel hemutrustning kan normalt tillgodoses genom införskaffande av begagnad hemutrustning, dock med undantag av säng, sängutrustning samt soffa.

En hel hemutrustning består av fyra delar:

- Kök och badrum (köksbord, köksstolar, husgeråd, taklampa, städutrustning, kökshanddukar och badhanddukar)
- Sovrum (säng, sängutrustning och taklampa)
- Vardagsrum (soffa, soffbord, TV/dator, TV-bord, bokhylla, matta och lampa)
- Barnrum (åldersadekvat)

Om en person har en bostad med 1 rum och kök ska en bedömning göras om hushållet är i behov av både säng och soffa.

Kompletteringsköp av hemutrustning kan bli aktuell t.ex. vid skilsmässa eller liknande situation.

För små barn ingår som hemutrustning bilbarnstol och annan säkerhetsutrustning.

Vid ansökan om hemutrustning ska i möjligaste mån ett hembesök ske, efter samtycke från klient.

TV/dator/internetuppkoppling

Den hemelektronik som är nödvändig för att kommunicera och ta del av information bör ingå i hemutrustning (till exempel TV, dator, radio).

Ensamstående utan barn, som har en dator, surfplatta eller smart telefon med internetuppkoppling, anses ha behovet tillgodosett.

För att tillgodose behovet av internetuppkoppling kan ett hushåll som saknar både dator, surfplatta och smart mobiltelefon, rätt till ekonomiskt bistånd till inköp av en av dessa utrustningar. Hushållet kan då själv välja vilken utrustning som ska inhandlas.

Dator och internetuppkoppling är viktigt för skolarbete men även i sociala sammanhang för barn och ungdomar. I samband med att kontinuerliga uppföljningar görs kring barnets situation bör även behovet av dator och internetuppkoppling uppmärksammas.

För barn som går i skolan tillhandahåller de flesta skolor datorer som eleverna får disponera hemma, vilket gör att behovet av dator i sådana fall är tillgodosett. Framkommer det i utredningen att barnet inte har dator via skolan kan det vara aktuellt att bevilja ekonomiskt bistånd för att barnet ska kunna delta i skolarbetet.

Vuxna kan vara berättigade till bistånd till dator om de inte förväntas bli självförsörjande inom överskådlig tid samtidigt som behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Skälig kostnad för en dator är lägsta kostnaden för en bärbar dator hos de större elektronikkedjorna och vad en låginkomsttagare på orten normalt har råd att kosta på sig.

För boende i fastighet som saknar inkopplad TV och andra möjligheter att se digital-TV kan kostnaden för inköp av digitalbox till lägsta kostnad utan abonnemang medräknas som godtagbar utgift vid beräkning av ekonomiskt bistånd.

Bredbandskostnad

Bistånd kan beviljas till bredbandskostnad/bredbandsuppkoppling med grundhastighet för att kunna kommunicera och ta del av information, söka jobb samt utföra läxarbete, med 0,5 % av ppb per månad. Individuell bedömning får göras om sökande exempelvis inte kan välja operatör eller om fast bredband saknas. Kostnad för modem och eventuell annan teknisk utrustning kan i sådana fall beviljas.

Spädbarnsutrustning

I de fall föräldrarna helt saknar ekonomiska möjligheter att skaffa utrustning för ett väntat barn, beviljas bistånd i anslutning till barnets födelse. I detta bistånd ingår inte kostnad för inköp av baskläder i samband med barnets födelse, då det kan beviljas utifrån högre riksnorm.

Vid första barnets födelse förväntas 7 % av prisbasbeloppet täcka det allra nödvändigaste i samband med ett barns födelse såsom säng med sängkläder och andre tillbehör, skötbädd med tillbehör, bärsele, barnvagn med tillbehör samt utrustning för bad.

Vid ytterligare behov beviljas upp till 2% av prisbasbeloppet, vilket främst avser inköp av säng efter spjälsäng. Behov av bilbarnstol och säkerhetsutrustning i hemmet kan föreligga, detta prövas som kompletterande hemutrustning.

För komplettering av spädbarnsutrustning för varje barn utöver ett kan upp till 4% av prisbasbeloppet beviljas som kompletterande spädbarnsutrustning.

I de fall där föräldrarna ej är sammanboende förväntas den andre föräldern bidra med sin del till sitt barns behov.

Kostnader för kommunal service, juridisk hjälp samt övriga avgifter

Barnomsorgsavgift för förskola och fritidshem

Familjer med låg inkomst ska ansöka om reducerad barnomsorgsavgift. Den reducerade barnomsorgsavgiften ingår i en skälig levnadsnivå och medtas i beräkningen av försörjningsstödet.

Bistånd till barnomsorgsskuld beviljas normalt inte. Den sökande har möjlighet att göra upp en avbetalningsplan med kommunen. Om ena eller båda föräldrarna måste tacka nej till eller avbryta en sysselsättning för att barnet inte har rätt till barnomsorg på heltid så länge familjen inte påbörjat avbetalning av skulden, kan bistånd beviljas till barnomsorgsskuld.

Hemtjänst- och larmavgift

Ekonomiskt bistånd beviljas i normalfallet inte till kostnaden för hemtjänstavgift. Den sökande ska alltid ha ett skäligt belopp kvar till sina utgifter efter det att hyra och hemtjänstavgift betalats, s k förbehållsbelopp. I de fall en person ansöker om ekonomiskt bistånd till glasögon eller tandvård ska hemtjänstavgiften medräknas som en godkänd kostnad i den ekonomiska beräkningen.

Begravningskostnader

Rätten till bistånd för begravningskostnader ska i första hand täckas av dödsboets tillgångar. Om dessa inte räcker, ska kostnaderna i stället täckas av försörjningsskyldiga – det vill säga föräldrar (endast vid minderårigt barn) eller efterlevande make/registrerad partner – genom deras inkomster eller tillgångar.

Vid bedömning av dödsboets betalningsförmåga ska begravningskostnader prioriteras framför skulder för exempelvis hyra, hushållsel och telefon. Hänsyn ska även tas till tillgångar i form av försäkringar, skatteåterbäring och liknande.

Om det är klarlagt att dödsboet helt eller delvis saknar tillgångar bör socialtjänsten bevilja bistånd som möjliggör en värdig begravning. Den avlidnes och anhörigas önskemål om begravningsform ska respekteras, under förutsättning att kostnaden bedöms som skälig.

Vid bedömningen bör hänsyn tas till olika religiösa gruppers krav på begravningssätt, så länge detta inte medför oskäliga kostnader. Transport av den avlidne till ett annat hemland omfattas inte av rätten till bistånd.

Kostnader för identitetshandling, pass och uppehållstillstånd

Ekonomiskt bistånd för anskaffning av identitetshandling bör beviljas för den som saknar ett sådant. Kostnad för identitetshandlingar beviljas om behovet av försörjningsstöd inte är ytterst kortvarigt och att behovet därmed kan tillgodoses på annat sätt. Vid förlust av identifikationshandlingar kan kostnaden för en ny sådan beviljas mot uppvisande av polisanmälan.

Kostnad för ansökan om uppehållstillstånd för barn som föds i Sverige bör beviljas för att barnet ska omfattas av de svenska socialförsäkringsförmånerna.

Nedanstående kostnader bedöms enligt rättspraxis i regel inte vara nödvändiga för att den enskilde ska tillförsäkras en skälig levnadsnivå:

- Avgift i samband med ansökan om pass.
- Avgift i samband med ansökan om svenskt medborgarskap.
- Avgift i samband med ansökan om förlängning av uppehållstillstånd.

Avgifter för juridisk hjälp

Ekonomiskt bistånd beviljas till hemförsäkring, i vilken rättsskyddsförsäkring kan ingå. I första hand ska den enskilde utnyttja det rättsskydd som ingår i hemförsäkringen. Detta rättsskydd gäller till exempel för tvister angående vårdnad och underhåll men inte för tvister som rör äktenskapsskillnad, upplösning av samboförhållanden eller bodelning. Ekonomiskt bistånd kan beviljas till självrisken vid rättsskydd och till den kostnad som tillkommer sökanden vid statlig rättshjälp om målet gäller familjerättsliga ärenden. Bistånd i övrigt till advokatkostnader beviljas endast om det av sociala eller andra skäl bedöms föreligga utifrån särskilda skäl.

Övriga avgifter

Ekonomiskt bistånd kan beviljas till avgiften för att ansöka om skilsmässa eller medlemskap i Hyresgästföreningen. Bistånd beviljas inte till avgift för bostadsförmedling.

Kostnader för flytt, magasinering och sanering

Ekonomiskt bistånd till flyttkostnad kan beviljas om flytten är motiverad av exempelvis sociala, ekonomiska eller medicinska skäl och behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Vid flyttning av arbetsmarknadsskäl ska möjligheten att få bidrag från Arbetsförmedlingen undersökas i första hand.

Bistånd beviljas i första hand för hyra av släpkärra eller lastbil, inkluderat kostnader för drivmedel. Om flyttföretag behöver anlitas av särskilda skäl ska kostnadsförslag inlämnas av den sökande. De kostnadsförslag som begärs in ska vara utan rutavdrag.

Klienten ansvarar själv för att i möjligaste mån planera sin ekonomi så att dubbla boendekostnader undviks vid flytt. Bistånd till dubbla boendekostnader kan dock beviljas om det finns särskilda skäl, såsom att flytten sker med anledning av att hushållet har fått rådrum för att sänka sin boendekostnad eller att en sökande måste flytta på grund av våldsutsatthet.

För personer som saknar permanent bostad kan ekonomiskt bistånd till kostnad för magasinering av egna tillhörigheter beviljas efter individuell prövning. Det är den sökande som ska stå för kontraktet gentemot magasineringsfirman. Vid bedömningen ska beaktas möjligheten för den sökande att inom överskådlig tid erhålla egen bostad eller magasinering genom egna kontakter. Vidare ska kostnaderna för magasinering bedömas i förhållande till kostnad för nyanskaffning av hemutrustning och bohagets innehåll och skick. Bistånd för

magasineringskostnad bör inte överstiga en sammanhängande period om sex månader.

Ekonomiskt bistånd kan beviljas till sanering om mycket särskilda skäl föreligger. Det kan exempelvis vara att bostaden måste saneras för att klienten ska beviljas insatser från en annan huvudman, såsom hemtjänst eller boendestöd. Om städföretag behöver anlitas av särskilda skäl ska kostnadsförslag inlämnas av den sökande. De kostnadsförslag som begärs in ska vara utan rutavdrag.

Kostnader för resor (avser ej arbetsresor)

Lokala resor/Enstaka resor

Ekonomiskt bistånd kan beviljas till resor som överstiger 3 km för att besöka myndigheter som klienten har ärenden hos, samt till resor till vård och behandling eller för att hämta ut medicin. Även andra aktiviteter kan generera skäliga resekostnader, exempelvis aktiviteter som ingår i klientens planering med försörjningsstödsenheten. En annan bedömning kan göras för klienter som på grund av ålder eller medicinska skäl inte kan ta sig på egen hand på avstånd understigande 3 km. Bistånd beviljas till faktiska kostnader för det antal resor som klienten har behov av, alternativt månadskort om det ger en lägre totalkostnad.

Färdtjänst

Om klienten har rätt till färdtjänst kan bistånd beviljas till färdtjänstavgiften för det antal resor som klienten har färdtjänsttillstånd för.

Resa till begravning/nära anhörigs sjukdom

Ekonomiskt bistånd kan beviljas till skälig kostnad för resa inom landet till begravning av en nära anhörig. Med nära anhörig avses make, maka, sambo, barn som tillhör klientens hushåll, förälder, syskon, mor- eller farförälder samt barnbarn. Skälig kostnad är kostnad för tåg- eller bussresa alternativt drivmedel om klienten bedöms vara i behov av bil.

Umgängesresor

Bistånd beviljas till skäliga kostnader för att ett barn ska kunna umgås med sin förälder som bor på annan ort. Inför beslut om bistånd till umgängesresa ska man i första hand tänka på vad som är bäst för barnet. Umgängesföräldern har det primära ansvaret för att bekosta umgängesresor, men enligt 6 kap. 15 b § första stycket föräldrabalken ska den förälder som barnet bor med vara med och dela på kostnaderna utifrån sin ekonomiska förmåga. Vid bedömningen av hur ofta kostnader för umgänge ska beviljas bör hänsyn tas till avgörande i domstol som reglerar umgänget eller avtal om umgänge, om sådant finns. Bistånd kan i undantagsfall beviljas även till andra kostnader som är nödvändiga för att umgänget ska komma till stånd, såsom logi. Det gäller främst om umgänget är reglerat på ett sådant sätt att det inte kan ske i den biståndstagande förälderns hem.

Resekostnaderna ska jämföras med vad en låginkomsttagare i allmänhet har råd med. Vid användande av egen bil utgår bistånd till bensinpengar motsvarande Skatteverkets nivå för bilersättning.

Kostnader för bilinnehav

Om en klient bedöms ha behov av bil, kan hen även ha rätt till ekonomiskt bistånd för kostnader för bilen.

Rekreation samt utgifter vid ferier, högtider och bemärkelsedagar

Familjeaktivitet (rekreation)

För familjer med långvarigt beroende av försörjningsstöd kan familjeaktivitet för hela familjen beviljas som särskilda skäl då det kan det finnas behov av rekreation för familjerna. Då semester och kostnader för familjeaktivitet i normalfallet inte kan anses kunna tillgodoses genom försörjningsstödet enligt riksnorm samt levnadskostnader i övrigt kan det i vissa fall finnas skäl att ge familjerna möjlighet till någon form av rekreation under barnens sommaruppehåll från skola/förskola.

Syftet med biståndet ska vara att stärka familjebanden och det avser en aktivitet som familjen gör gemensamt. Familjen får själv komma med förslag på aktivitet som de önskar att göra, samt inkomma med ett kostnadsförslag för aktiviteten.

Bistånd till familjeaktivitet till exempelvis Lisebergsbesök eller inträde på sommarland bedöms som skälig familjeaktivitet. Söker man bistånd till aktivitet så kan det påverka rätten till bistånd till aktivitet nästkommande år.

Utgifter vid högtider och bemärkelsedagar tex student

Syftet med denna del är att möjliggöra för ekonomiskt utsatta barnfamiljer att kunna köpa något extra vid högtider såsom födelsedagar eller annan högtid.

Biståndet kan utgå till familjer som är långvarigt beroende av försörjningsstöd och har hemmavarande barn i gymnasieåldern, även umgängesbarn omfattas.

Kvitto ska uppvisas för att säkerställa att barnets intressen tagits till vara.

Biståndet ska användas till inköp av presenter eller andra kostnader kring firande till barnet, direkt kopplat till aktuellt högtidstillfälle. Biståndet ska inte utges till extra kostnader för fritidsaktiviteter, semesterresor eller dylikt.

För att rätt till högtidspeng ska föreligga, ska rätt till ekonomiskt bistånd i övrigt vid ansökningstillfället också föreligga.

Bistånd till skulder samt deposition för hyreskostnad

Bistånd beviljas i regel inte till skulder. De undantagsfall som kan vara aktuella är då en skuld ställer en enskild eller en familj i en mycket allvarlig situation om den inte betalas. Exempel på sådana skulder är boendekostnader och kostnader för el.

Hyresskuld

Skuld för obetald hyra eller avgift till bostadsrättsförening kan efter särskild prövning i vissa fall beviljas under förutsättning att sökande får bo kvar om skulden regleras. Om det är en barnfamilj ska en samverkan ske mellan Försörjningsstödsenheten och Familjeenheten.

Följande fall kan komma i fråga:

- Skuld som uppstått under tid då sökande inte haft inkomster som räckt till boendekostnaden och att sökande skulle ha varit berättigad till bistånd om sökande hade gjort en sådan ansökan.
- Då de sociala konsekvenserna för barnen i en familj skulle bli för stora vid eventuell avhysning. För äldre, sjuka och/eller funktionshindrade personer där alternativt boende inte går att ordna eller där bostaden särskilt anpassats till någon i hushållet.
- Om eventuell avhysning riskerar medföra social utslagning och/eller försämrad möjlighet till egen försörjning.

Vid upprepade hyresskulder ska restriktivare bedömning göras. Bistånd till ny hyresskuld kan avslås om tidigare hyresskuld beviljats med erbjudande om andra insatser som inte accepterats, eller ställda krav som inte uppfyllts. För att undvika upprepning, ska hushåll som beviljats bistånd till hyresskuld, så långt det är möjligt följas upp.

Deposition för hyreskostnad

Vid bedömning av bistånd till deposition ska det bedömas om hyran är skälig och hur många månaders deposition som efterfrågas. Skäl att bevilja bistånd till deposition kan exempelvis vara att personen är eller har varit bostadslös, har skulder till hyresvärd eller att personen har stora svårigheter att skaffa någon annan bostad. Ekonomiskt bistånd till deposition ska aldrig beviljas utan att kontrakt är uppvisat. Utifrån vad som framkommer av kontrakt, kan det vara aktuellt att fatta beslut om ekonomiskt bistånd avseende depositionsavgift med villkor om återbetalning enligt 33 kap. 2 § SoL. Beslut och villkor om återbetalning lämnas skriftligen.

Elskuld

Bistånd kan beviljas till skuld för hushållsel efter särskild prövning i likhet med vad som sägs ovan beträffande hyresskulder och där avstängning av eltillförseln kan medföra stora sociala konsekvenser.

Övriga insatser

Förmedling av egna medel

Förmedling av egna medel är en biståndsinsats som beviljas enligt 11 kap. 1 § SoL, som innebär att försörjningsstödsenheten förvaltar klientens ekonomi. En enskild som beviljas insatsen kan även ha behov av ekonomiskt bistånd, men det är inte en förutsättning för att beviljas förmedlingsmedel. Vid utredning av om förmedlingsmedel ska beviljas ska socialsekreteraren ta ställning till om behovet kan tillgodoses genom mindre ingripande åtgärder, såsom:

- betalningsförmedling via bank
- hjälp via släktingar/personligt nätverk
- budget- och skuldrådgivning

Om den sökande har ett större behov av stöd för att hantera sin ekonomi ska socialsekreteraren ta ställning till om anmälan om god man eller förvaltare ska göras till överförmyndarnämnden.

Om mindre ingripande åtgärder inte bedöms tillgodose behovet, och anmälan om god man eller förvaltare inte är aktuellt – eller i avvaktan på beslut om god man/förvaltare – kan insatsen förmedlingsmedel beviljas för att tillgodose individens behov av stöd.

Dödsboanmälan

När en person avlidit ska dödsbodelägarna lämna in en bouppteckning till Skatteverket. Om det inte finns tillgångar i dödsboet kan en dödsboanmälan göras av socialnämnden till Skatteverket.

Hushållsekonomisk rådgivning

Hushållsekonomisk rådgivning ska vid behov erbjudas den enskilde. Den enskilde bör då få information om kommunens budget- och skuldrådgivare. Rådgivningen innebär bland annat att den enskilde får hjälp att tydliggöra hushållsbudgetens inkomster och utgifter, klarlägga eventuell skuldbild samt upprätta budget.

Budget- och skuldrådgivning

Det finns möjlighet att få hjälp i form av ekonomisk rådgivning som serviceinsats utan beslut. Detta kan vara aktuellt vid svårigheter att få ekonomin att gå runt trots tillräckligt med inkomster samt om man behöver stöd och vägledning vid skulder hos Kronofogdemyndigheten.